

ਏ ਐਲ ਬਾਹਰੀ, ਜੇ.

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪਿੰਡ ਬਸ਼ਬਰਪੁਰਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1988 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 887

29 ਜੁਲਾਈ 1988

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦਾ ਕੋਡ (1908 ਦਾ V)- ਐਸ. 115 ਅਤੇ ਓ. 39, ਰਿਸ. 1 ਅਤੇ 2— ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ (1861 ਦਾ XVIII)- ਐਸ. 2(ਜੀ)(i), 7 ਅਤੇ 13— ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਅਤੇ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ) ਐਗ. ਟੀ. (1973 ਦਾ III)— ਐਸ. 2(ਈ), 4, 5 ਅਤੇ 15— ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਫਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ (1948 ਦਾ ਐਲ)— ਐਸ. 23 - ਕ ਐਕਟ— ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਉਪਾਅ— ਕੀ ਸਿਰਫ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੀਮਾਈਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ— ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ— ਕੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਟਿਕਾਉਂਦੀ ਹੈ— ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਬਾਰ— ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮ— ਕੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ 7. ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਾਧੂ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲੀ) ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 8)

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1861 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਸੂਟ ਕਰੋ।

(ਪੈਰਾ ੫)।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ (ਆਮ ਮੰਤਵਾਂ) ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗ (ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਫਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23-ਏ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਅਤੇ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ।

(ਪੈਰਾ ੬)।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲੀ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਲੈਕਟਰ (ਡੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ.) ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਪੈਰਾ ੬)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਆਰ.ਕੇ.ਜੋਸ਼ੀ ।

ਸੁਰੇਸ਼ ਅੰਬਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਏ.ਐਲ. ਬਾਹਰੀ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਿੰਡ ਬਸੰਬਰਪੁਰਾ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 15 ਦਸੰਬਰ, 1987 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸਬ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ 8 ਜਨਵਰੀ, 1987 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਈਲਡ ਕਲਾਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮੁਦਈ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹੋਏ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(2) ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਦਈਆਂ ਸਮੇਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀ! ਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਹਿ-ਭਾਗੀਦਾਰ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਆਰਡੀਪੀ? ਕਲੈਕਟਰ (ਡੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ.), ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 19 ਅਗਸਤ, 1985 ਨੂੰ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਨਾਜ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦਾ 40 ਸਾਲ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਜੁਲਾਈ* 1984 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਨਪੀਫਰ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਇਮਾਰਤ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤੁਰੰਤ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਜ਼ੇਈ ਕੀਤੀ

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪਿੰਡ ਬਸੰਬਰਪੁਰਾ ਬਨਾਮ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ
ਹੋਰ (ਏ. ਐਲ: ਬਾਹਰੀ, ਜੇ.)

ਕਲੈਕਟਰ (ਡੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ.), ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਿਸ ਨੇ 19 ਅਗਸਤ, 1985 ਨੂੰ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੂੰ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ। ਇਹ 1959-60 ਵਿੱਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਤਿਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ , ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 8 ਜਨਵਰੀ, 1987 ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ.

(3) ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਾਲ 1979-80 ਦੀ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਕਾਲਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੰਦਰਾਜ਼ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

"ਜ਼ਮਲਾ ਮੁਸ਼ਤਰਕਾ ਮਲਕਾਨ ਵਾ ਦੀਗਰ - ਹੱਕ ਦਰਾਂ ਅਰਾਜ਼ੀ ਹਸਬ ਰਸਦ ਰਕਬਾ"

(ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ-ਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮਲਕੀਅਤ।)

ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਕਾਲਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੰਦਰਾਜ਼ "ਰਫ਼ਏ-ਆਮ" (ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼) ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਲਮ ਦੇ ਹੇਠਾਂ, ਇੰਦਰਾਜ਼ ਗੈਰ ਮੁਮਕਿਨ (ਬੇ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ) - ਸਕੂਲ ਹੈ।

(4) ਉਪਰੋਕਤ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਾਧੂ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਹੈ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲੀ) ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਭੇਦ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੰਗੋ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ , ਸੋਨੀਪਤ ਅਤੇ ਹੋਰ (1)। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕਈ ਮਲਕੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜੋ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

(1) 1986 PLJ 406.

ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) (1) ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਅਤੇ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ) ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(5) ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 7 ਅਤੇ 13 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੁਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਬੁਹਾਵੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (3) ਅਤੇ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। v ਬਦਨ ਸਿੰਘ (4)। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਕਾ ਵਿੱਚ ਕੰਗ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਇਵੇਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰੈਟ ਰਿਕਵਰੀ) ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਡਵੀਜ਼ਨ (5)।

(6) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਲ 1979-80 ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ (ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ) ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਕੂਲ। ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਫ੍ਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23-ਏ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 2 (ਈ) ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲੀ) ਐਕਟ ਦਾ. ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਫਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਟੈਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ, ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਰਡਰ

(2) 1986 PLJ 636.

(3) 1988 PLJ 310.

(4) 1988 PLJ 26.

(5) 1985(2) PLR, 53.

ਧਨ ਰਾਜ ਥਾਪਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.)

ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲੀ) ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 19 ਅਗਸਤ, 1985 ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ (ਡੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ.), ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ - ਮੁਦਈ ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(7) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ 39, ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਧਨ ਰਾਜ ਥਾਪਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

11)

1

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਸੀ.ਆਰ. ਮਿਸ. 1988 ਦਾ ਨੰਬਰ 2204-ਐੱਮ.

31 ਅਗਸਤ 1988

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1860 ਦਾ 45)- ਐੱਸ. 406, 420 ਅਤੇ 498-ਏ- ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1974 ਦਾ II)— ਐੱਸ. 482— ਪੈਸੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹ ਸਬੰਧੀ ਝਗੜੇ—ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ—ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਡਰਾਫਟ ਸੌਂਪ ਰਿਹਾ ਹੈ। -ਡਰਾਫਟ ਐਨਕੈਸ਼ਡ—ਅਜਿਹੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ